

גליון רמ"ג
שנה ר' תשע"ז

סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלס"א

ידידי לפרשת קליטון על אישור ליהודים בתורה

סיפורי חז"ל

ויקרא משה כל זקני ישראל ויאמר אליהם משכו וקחו לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח (י"ב כ"א) ויקרא משה לכל זקני ישראל" למה זכו הזקנים שייגאלו ישראל על ידיהם? אלא בשעה שנגלה הקדוש ברוך הוא אל משה בסנה, אמר לו "לך ואספת את כל זקני בני ישראל" ונאמר "ויאמן העם". אמר הקדוש ברוך הוא הריני פורע לזקנים על שגרמו לישראל להאמין בשמי בשעה שאמר משה "ואומר להם אלקי אבותיכם שלחני אליכם" אילו לא קיבלו הזקנים את דבריו של משה, אף כל ישראל לא היו מקבלים. אלא הזקנים קיבלו תחילה ומשכו כל ישראל אחריהם. ועשו אותם להאמין לשמו של הקדוש ברוך הוא. אמר הקדוש ברוך הוא אף אני עושה להם כבוד ויהיה גאולת ישראל על ידיהם שיהיו ישראל שוחטים פסחיהם על ידיהם של זקנים.

(שמו"ר ט"ז א')

פרשת השבוע

דברו אל כל עדת ישראל (י"ג - ג')

ברש"י: "דברו אל כל עדת" וכי אהרן מדבר והלא כבר נאמר אתה תדבר, אלא חולקין כבוד זה לזה וגו' והדיבור יוצא מבין שניהם. הגה"ק רבי עקיבא איגר זיע"א וידידו הגה"ק רבי יעקב לוברבוים רבה של ליסא בעל "נתיבות המשפט" באו לוורשה לכנס גדול של רבנים. יצאו יהודי וורשה אל שער העיר לקבל את פניהם של שני גדולי הדור, בכבוד רב הובילים במרכבה הדורה רתומה לשני סוסים. והכניסום לעיר בקול תרועת המון חוגג. מרוב התלהבות לכבוד שני גאוני ומאורי הדור, התירו אנשים את הסוסים מהמרכבה, רתמו עצמם במקום הסוסים והסיעו את המרכבה. כשהרגיש רבי עקיבא איגר בדבר אמר: למי כל הכבוד הזה אם לא לר' יעקב מליסא, ירד מן המרכבה ונבלע בין ההמון, מרוב צפיפות לא הכירו בו, והוא כיתר ההמון הנלהב הצטרף להסיע את המרכבה. ר' יעקב מליסא אמר בלבו למי כל הכבוד הגדול הזה, אם לא לר' עקיבא איגר גאון הדור. ירד גם הוא מן המרכבה והצטרף לאנשים המסיעים. כך הסיעו והסיעו עד שהרגישו שהיא ריקה מאדם.

מתניכם חגורים (י"ב - י"א)

מסופר על הגה"ק החיד"א זיע"א, שנסע פעם באניה עם סוחר אחד בן בליעל, שהביא עמו כמות גדולה של גבינה לא כשרה, אותה רצה למכור בקהילות איטליה. ביקש הסוחר מהחיד"א שיתן לו הכשר על הגבינה. משסירב החיד"א, שכר הסוחר כמה מלחים שיאיימו עליו ויוציאו ממנו הכשר בכח. ראה החיד"א שנשקפת לו סכנה, ישב וכתב הכשר שסופו, הכותב וחותם ביום ג' לסדר מתניכם חגורים בספר שמו"ת תק"ח לפ"ק. הגיע הסוחר אל אחת הקהילות וניגש אל הרב להראות לו את ההכשר כמקובל, עיין הרב בכתב ההכשר ותמה על סופו, מה ראה החיד"א לציין את ספר שמו"ת. ועוד בראשי תיבות. לפתע אורו עיניו של הרב, שמו"ת הרי זה ר"ת שנים מקרא ואחד תרגום. עיין בתרגום אונקלוס ומצא "מתניכם חגורים" תרגום "הרציכון יהון אסיריק" כלומר חריצי הגבינה אסורים הם. התפעל הרב מחכמתו של החיד"א. חקר את הסוחר ולאחר שהודה שהוציא את ההכשר מהחיד"א בכח, העניש אותו, ולא העניק לו הכשר.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:54 ת"א: 5:56 ר"ת: 6:33

פרשת בא

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:40 ת"א: 4:54

בוחה של אנחה יהודית

סיפור זה קרה במוצאי שבת אחד חורף וקר. כאשר מיד אחרי ההבדלה, קרא הבעל שם טוב הקדוש זיע"א לעגלון שלו. וציווה עליו לרתום את הסוסים לעגלה. עד מהרה היה הבעש"ט בדרך מלווה אחדים מתלמידיו הנאמנים. מיד שיצאה העגלה על אם הדרך אמר הבעש"ט לבעל העגלה, לעזוב את המושכות ולתת לסוסים ללכת כחפצם, הם כבר יגיעו לאן שצריכים להגיע, אמר. דהרו להם אפוא הסוסים באופן חופשי, עלו הרים וירדו בקעות, עד שנעצרו ליד בית קטן בקצהו של כפר מושלג. במשך הדרך רעדו התלמידים מהקור הרב. והיה להם קשה מהסבל הרב שסבלו מהקור הנורא. מובן שעתה שמחו על ההזדמנות לרדת מהעגלה הקפואה ולהיכנס לבית הראשון שיודמן לפניהם, כדי לחמם קצת את עצמותיהם. דפקו איפוא בדלת וכשהיא נפתחה ניצב לפניהם יהודי קטן וצנום שקרא להם להיכנס פנימה, האיש שהיו לו עיניים גדולות ומאירות, סיפר לאורחים כי זה זמן רב לא נודמן לו לקיים את מצוות הכנסת אורחים, כי בשל החורף הקשה לא באו עוברי אורח לכפר. עתה הוא שמח שנפלה לידו מצווה גדולה זו.

הבעש"ט הקדוש קטע את שטף דיבורו של האיש, וציווה עליו להכין תה וחלב חם לאורחים. בעל הבית עשה זאת בשמחה רבה, אפילו יותר ממה שנתבקש, והאורחים נחו מעמל הדרך וחיממו את אברייהם הקפואים. לאתר שאכלו ושתו, שוב פתח בעל הבית בשיחה עם האורחים, וסיפר להם ששמו משה וכי הוא מפרנס את משפחתו על ידי מכירת מיני מרכולת ודברי סידקית לכפריים. "מאין אתם יהודים?" שאל ר' משה את אורחיו. כאשר שמע כי האורחים באים מהעיר מעזיבו, שאל אותם אם מכירים הם את הצדיק הגדול רבי ישראל בעל שם טוב? אולם עוד לפני שמי מהתלמידים הספיק לענות, היסה הבעש"ט את ר' משה וביקש אותו לא להטריח עליהם בשאלותיו, אלא יכין מיד לכולם מיטות, שבהם יוכלו לישון בלילה. חמישה ימים וחמישה לילות ישבו הבעש"ט ותלמידיו בביתו של היהודי הכפרי, אכלו ושתו להנאתם, ישנו על מיטות רכות, ובעל הבית ר' משה ממש מסר את נפשו ואת כל אשר עמו בבית, כדי שהאורחים ירגישו בטוב ולא יחסר להם מאומה, הוא לקח אוכל מפי הטף, חסך מפיו ומפי אשתו ונתן הכל לאורחים. אולם לא הוא ולא אשתו לא התלוננו, אלא שמחו שמחה גדולה שניתנת להם הזדמנות כה רבה כדי לקיים את מצוות הכנסת אורחים.

מקץ חמישה ימים נסעו האורחים כלעומת שבאו, ר' משה ליווה אותם כנהוג כברת דרך אל מחוץ לכפר. וכאשר נפרדו ממנו ביקש מהם טובה, יואילו נא להזכיר אותו לטובה לפני

הצדיק הגדול רבי ישראל בעל שם טוב שיברך אותו שיזכה להיות יהודי טוב וירא שמים. כאן קרא אותו אליו הבעש"ט ואמר לו דע לך כי אני הוא הבעל שם טוב, אני באתי לכאן אך ורק בגללך, אולם אתה לא תדע את סיבת בואי עד שיעבור זמן מה. משה נשאר תוהה ומשתומם למשמע דבריו אלה של הבעש"ט, הלא דבר הוא. אם הצדיק הגדול רבי ישראל בעל שם טוב בא במיוחד אליו ובגללו, אולם עוד לפני שהספיק להתאושש ולומר מלה, נעלמה העגלה ובה האורחים כאילו נשאה אותם הרוח.

בשובו לביתו מצא ר' משה את הילדים בוכים אשתו סיפרה לו וכי אין בבית מה לאכול, הילדים רעבים, לא זו בלבד שהאורחים אכלו כל מה שהיה בבית, אלא שאפילו נאלצו למכור כלי בית אחדים כדי שיוכלו למלא את כל משאלותיהם של האורחים. עתה נשאר הבית ריק מכל והילדים בוכים. ר' משה הביט על ילדיו הבוכים ועל אשתו אשר ישבה חסרת אונים, ולפתע פרץ בבכי מר, בלב שבור הוא קרא: "רבונו של עולם, למה זה מגיע לי? מדוע צריכים הילדים שלי לסבול חרפת רעב? מה הם אשמים?" באומרו זאת יצאה מפיו אנחה כבדה, שבאה מעמקי נשמתו, ושוב פרץ בבכי סוער.

הנקישה בדלת העירה את ר' משה מהרהוריו הנוגים, הוא פתח את הדלת וגוי זקן בשם איון מתושבי הכפר נכנס פנימה. איון זה נוהג היה להיכנס מדי פעם לביתו של ר' משה, ולהרים כוסית יי"ש לחיי בעל הבית. ר' משה רצה להגיד לו כי הפעם אין לו בבית מאומה, אולם איון הקדימו ואמר, כי מטרת בואו הפעם חשובה הרבה יותר מאשר כוסית משקה. איון לחש לאוזנו של ר' משה כי הוא רוצה לספר לו סוד דבר מה שאיש מלבדם אסור שיידע. שמע נא משה, אמר איון ליהודי המשתאה, אני זקן חלוש וחולה, אני אמנם מתגורר אצל בתי וחתני, אולם אינני מסתדר איתם. ולכן ברצוני לבקש ממך טובה, אני רוצה לבוא ולגור בביתך, אין אני צריך הרבה, אולם אתה תהנה בשכר הכנסת האורחים שלך מתמורה גדולה. יש לי אוצר גדול מוחבא ביער, אוצר שמכיל עשרות אלפי מטבעות זהב. עכשיו מיד תוכל ללכת לשם ולקחת לך כמה שאתה רוצה. ולאחר מותי יהיה כל האוצר שלך.

ר' משה לא ידע מה להשיב לאיון על דבריו המזורזים. והוא אף לא ידע מה לחשוב על כך האם הוא משוגע? האם הוא שיכור או יצא מדעתו? אולם איון לא חיכה הרבה, כי הבין כנראה שדבריו המבולבלים אינם מעוררים אמון רב. לכן הוא לקח את ר' משה בידי והובילו אל המחבוא שביער אשר ליד הכפר שלהם. הוא חפר קצת מתחת לעץ גדול. ועד מהרה הוציא שק מלא מטבעות זהב. הבה ניקח את זה אליך הביתה אמר הגוי הזקן. ואיש אינו צריך לדעת על כך, זה שלך וחסל.

משל ונמשל

מעלתו של העניו

כשאנו רואים איש צנוע ונחבא אל הכלים שייף ועייל שייף ונפיק, אנו חושבים בלבנו מה יפעל אדם זה בענוותנותו היתירה, הרי אין הוא מעורב עם הבריות, ויש ואפילו מקילים בכבודו, ולעומתו בעל הגאווה שקומתו זקופה תמיד, והוא מבקיע לו דרך בראש, הוא ראשון המדברים והוא הקופץ בכל מקום בראש, ודאי שהוא יראה עולמו בחייו, אולם אין הדבר כן.

משל למלך שהיו לו שני בנים ושלחם על פני מדינות ללמוד הליכות עולם, ושלח את האחד למדינה אחת בכבוד גדול ברוב פאר והדר כיאות לבן מלך גדול, ואת השני שלח כאיש פשוט כמעט בבזיון עד שלא נודע אפילו כי בן מלך הוא, והנה הראשון ראה את המדינה והיא טובה ויאה לה להיספח למלכות אביו, התחיל לדרוך עליה ברגל גאווה, לדרוש כבוד בפיו, עד שפתח במלחמה איתה, אולם כשבני המדינה ראו את טיבו של בן המלך, מיד עמדו על דעתו וכוונותיו כלפי מדינתם כי הוא מבקש להשתלט עליהם, מיד קמו עליו כאיש אחד וניצחו אותו וגירשוהו מן המדינה, והוא חזר אל המלך אבל וחפוי ראש. ואילו הבן השני בא למדינה אחרת כאיש פשוט והיה נכנע לכל והתערב עם הבריות, הראה את חכמתו כיאות לבן מלך, עד שלב כולם דבק בו לאהבה אותו, וברוב חכמתו וטיב מעשיו נתחבב כל כך על בני המדינה, עד שלא הרגישו כלל כיצד הוא מתנשא ועולה בעיניהם וכובשם בהכנעתו וענוותנותו, וכשחזר ובא לפני המלך הביא לו שי את המדינה הזאת וגם עוד כמה מדינות שנלוו אליו מרוב אהבתם אליו.

הנמשל: כן הדבר בענין העניו הנכנע ובעל הגאווה, בעל הגאווה ניכר מיד ואין הוא יכול לשרור בגאותו אלא זמן קצר בלבד, אולם הנכנע והעניו, אם כי בזמן הראשון אין מכירים אותו ואין נשמעים לו, הרי במשך הזמן עומדים על טיבו ועומדים על אופיו ומקבלים מרותו ברצון.

בשם הבעש"ט הקדוש זיע"א

בביתו של ר' משה נהייתה אורה ושמחה. שוב לא הורגש מחסור וכל בני המשפחה הרגישו היטב את תוצאותיו של הנס הגדול שארע. ר' משה התחיל לעשות מסחר, וכל מה שעשה, ה' הצליח בידו, ובמרוצת הזמן הפך לעשיר גדול ששמו הלך לפניו.

אשר לאיון הזקן, הוא חי בביתו של ר' משה במשך שבועות אחדים. ביום בהיר אחד הוא הלך לבקר בבית בתו, ובהיותו שם, מת לפתע פתאום. עתה ירש ר' משה את האוצר באופן מוחלט וסופי, הוא חילק הרבה צדקה וניהל חיים יהודיים מלאים.

כעבור שנים אחדות נזכר ר' משה בעוניו משכבר הימים ובביקורו של הבעש"ט הקדוש אצלו. והחליט לנסוע למעוזיבו ולבקר אצל הצדיק. כאשר נכנס אל הבעש"ט הביתה, הכיר אותו הבעש"ט מיד, נתן לו שלום עליכם, שאלו לשלום משפחתו, ובכלל קבלו בספר פנים יפות. תלמידי הבעש"ט התפלאו מאוד כאשר לא ידעו מיהו היהודי שרבים חולק לו כבוד כה רב. הבעש"ט הבחין במבטי ההשתוממות של תלמידיו ואמר להם: אתם לא זוכרים אותו? הרי אנחנו ביקרנו בביתו והתארחנו אצלו במשך חמישה ימים, כשאנו מכלים כל פרוסת לחם שהיתה לו בבית. אתם זוכרים? עתה יכול אני לגלות לכם את סיבת נסיעתנו או לכפר ההוא כדי להתארח בביתו של היהודי הזה. ובכן, המשיך הבעל שם טוב, על היהודי הזה נגזר בשמים שיהיה עשיר גדול בזכות מצות הכנסת אורחים שהוא מקיים בהידור רב, אולם הצרה היתה אתו שהוא היה מסתפק במועט ואף לא ביקש ולא התפלל על פרנסה, וכך נשקפה סכנה כי הברכה לא תחול עליו, ולעולם יישאר עני תוך שהוא מאבד את האוצר השמור לו. רק כאשר ביקרנו אצלו וישבנו לו על הראש במשך חמישה ימים, תוך שלא הותרנו בביתו מאומה הראוי למאכל, והילדים שלו היו רעבים ללחם ובכו באוזניו בתבעם אוכל, רק אז הוא נשבר, נאנח אנחה עמוקה מקרב לב וביקש את הבורא שיתן לו פרנסה. רק אז חלה עליו הברכה וה' שלח אליו מיד את איוואן עם ההצעה לרשת את האוצר וכך הוא נהיה עשיר גדול בהתאם להחלטה השמימית שהוחלט לגביו.

שמעו התלמידים ואמרו הנה כי כן זה כוחה של אנחה יהודית שבאה מעומק לב שבור.

צ'ין אדם לחברו

כיצד אוכל לשבת בחום

מסופר: כל השנים שישב הגה"ק רבי חיים זיע"א על כיסא הרבנות בבריסק, סיפק לו הקהל צרכי ביתו ובכללם נר למאור ועצים להסקה. פעם אחת הרגישו הפרנסים שהוצאת בית הרב לעצי הסקה עולה לת"ק רובל לשנה, תהו ותמהו הוצאה מרובה כזו מנין? אפילו אמידים שבאמידים אינם מוציאים יותר מחמישים רובל לשנה, בדקו ומצאו שדיר העצים בבית הרב אינו נעול, ועניי העיר באים ולוקחים כמתוך שלהם. עמדו ונעלו את דיר העצים ומסרו את המפתח לידו של השמש. כשהרגיש רבי חיים בדבר, צווה להסיר מיד את המנעול. ושוב היה דיר העצים פתוח לרווחה ועניי העיר באים ומסתפקים לפי צרכם. באו הפרנסים אצל רבי חיים וקראו תגר: רבנו אין קופת הקהל מספקת לספק עצים לכל העניים שבעיר, אם כן משיב רבי חיים אף בביתי לא יסיקו, כי איך אוכל לשבת בחום בשעה שהעניים קופאים בצינה.

יהודי של הקב"ה

השעה מאוחרת כבר אחרי חצות, הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א יושב בחדרו שקוע בלימודיו ואור קלוש של מנורה רעועה האיר את הספר שלפניו. לפתע נשמעו דפיקות בדלת, איכר שיכור כלוט עומד בחוץ ונוקש על הדלת ואומר: קר לי ובמטה חמה חשקה נפשי, היאך מעיז השיכור? מה לו ולביתי? הרהר הצדיק. אחרי רגע חשב לעצמו, למעשה מה לו לזה

בעולמו של הקב"ה? ואם הבורא מתרצה לו מדוע אסרב אני? קם ופתח את הדלת והציע לו מטה.

נתפא בזכות כיבוד אב ואם

מעשה באברך שחלה במחלה אנושה ר"ל והרופאים אמרו נואש לחייו. החליט האיש לנסוע אל הגה"ק ה"חזון איש" זיע"א ולהתברך מפיו, הדרך מעירו אל הגאון היתה ארוכה למדי והאמצעים היו ממנו והלאה, אולם כל אשר לאיש יתן בעד נפשו, ומשום כך עשה האברך מאמצים למעלה מכוחותיו עד שהצליח לגייס את הסכום הדרוש לנסיעה הארוכה, כשהגיע לבית החזון איש שאלו הגאון האם יש לו הורים? לתשובת האיש כי ברוך ה' זכה והוריו מתגוררים בסמוך לו, המשיך החזון איש להתעניין במה הם מתפרנסים? בדחקות רבה, ענה האיש, נענה החזון איש ואמר בוא וראה חשבונות של בני אדם, חולה אנוש סובל טלטולי דרך קשים, מוציא הוצאות מרובות כדי להתברך מפי אדם, ספק יעזרהו ספק לא, הקב"ה הבטיח בתורתו "כבוד את אביך ואת אמך למען יאריכון ימך ולמען ייטב לך" הבטחה מפורשת, אמור נא לי סיים החזון איש, מתי הוצאת על הורייך ולו מחצית הסכום שעלתה לך נסיעה זו? נכנסו הדברים אל לבו של האברך והחליט להתמסר לכיבוד הוריו. מחלתו נעלמה, והוא עוד זכה להאריך ימים.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ח' שבט

הרה"ק רבי ראובן הלוי ב"ר יעקב הורוויץ מדוארנאווצא (דודאים בשדה - תקפ"ט)

יום ראשון ט' שבט

הרה"ק רבי יוסף יוסקא הלוי מיאסי ב"ר אריה לייב מוואלטישיסק (תקס"ז)
רבי ישראל יעקב מבילקאמין ב"ר מנחם מענדל מרימינוב (תקפ"ז)

הרה"ק רבי ראובן הלוי ב"ר יעקב הורוויץ מדוארנאווצא (דודאים בשדה - תקפ"ט)

יום שני י' שבט

הגה"ק רבי מאיר קאצינעלבוין ב"ר יצחק (מהר"ם פדווא - שכ"ה)

הרה"ק רבי שלום מורחי דידיע שרעבי (סידור הרש"ש - תקמ"ב)

הרה"ק רבי יוסף יצחק הרי"צ מליובאוויטש ב"ר שלום דובער (תש"י)

יום שלישי י"א שבט

רבי יהודה צבי הכהן מסאמבור ב"ר אורי מסאמבור (תרע"ט)

יום רביעי י"ב שבט

הרה"ק רבי דוד יהודה לייב מקאזטין ב"ר אברהם יהושע העשיל מסקווירא (תר"פ)

יום חמישי י"ג שבט

הרה"ק רבי יהודה יעקב שמשון שפירא מואסלאס ב"ר פינחס מקארין (תקס"ח)

הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש ב"ר נח (תק"ע)
רבי יוסף מנחם מנאנאס (נקרא בשם רבי יוועף נאנאשער) ב"ר יעקב (תקפ"ט)

שישי י"ד שבט

הגה"ק רבי יעקב יהושע ב"ר צבי הירש אב"ד פפד"מ (פני יהושע - תקט"ז)

הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר ב"ר שרגא פייבל מגריצא (תרנ"ד)

זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן

פרפראות

מסופר: ר' גרשון מחסידי מלעכאוויטש היה מכניס אורחים גדול, ובעירו היה איש עשיר יותר ממנו ואף פעם לא רצה להכניס אורח. ולא עוד אלא כשהיה בא אליו אורח שלחו לר' גרשון. הדבר חרה לר' גרשון ונסע ללעכאוויטש והתנצל על זה שיש לו תערומות על יהודי. ואמר לו הרה"ק רבי מרדכי מלעכאוויטש (יומא דהילולא י"ג שבט) "לא תשנא את אחיך בלבבך" היינו לא תשנא את אחיך בלבבך במה שיש לך לב טוב.